

Május 1.

SZENT JÓZSEF a Szentcsalád feje

Szentlecke *Kol 3,12–24.*
Evangélium *Mt 13,54–58.*

Testvéreim! Nemcsak az apostolok között, az Egyház minden tagjában fölmerülhet a kérdés, hogy vajon ki a nagyobb a mennyek országában? És az Egyház nem tér ki a válasz elől, hanem azt mondja: a nagyobb az, aki közelebb van az Úr Krisztushoz, és aki többet tett és többet szenvedett Érte. Az a nagyobb! Ezért a legnagyobb a Boldogságos Szűz, az édesanya. Utána a második Szent József, a munkás ember, aki gondviselő atyja lett Jézusnak.

A Szűzanya mindegyikünket megelőzőtt hitben, Szent József pedig a Szűzanyát kivéve előz meg mindegyikünket a hitben. A nagyságuk innen fakad.

József ugyanis, az egyszerű ács, szegény ember, lehetett olyan 12–14 éves, amikor Betlehemből kényszerrel áttelepítették a családot Názáretbe. József tudja magáról, hogy Dávid családjából származik, de ezzel együtt is csak az az egyszerű ács, akinek a két kezén, a munkaerején kívül van egy-két szerszáma, egyébként semmi. Eljegyzi Máriát, s egyszer csak észreveszi, hogy ő, az egyszerű munkásember, aki ugyan Dávid-ivadék, de hát a világ szemében senki, részese lesz egy misztériumnak: a jegyese, Mária – nem tőle, hanem ahogy az angyal elmagyarázta – a Szentlélektől gyermekket vár. És ez a gyermek lesz a Messiás! A Krisztus! Te pedig, József, Jézusnak fogod Őt nevezni.

Azután ez a kicsi Jézus megszületik, lassan fölcserepedik és annak, amit a teológia nyelvén úgy mondunk, hogy

„Jézus kifosztotta magát, letette isteni dicsőségét és, szolgai alakot öltve magára, ember lett”, ennek a misztériumnak a Szűzanya mellett a második tanúja és részese József.

Az akkori szokások szerint amikor Jézus 12 éves lett, József maga mellé vette, mondván: „Fiam, a gyermekkorodnak vége. Eddig játszottál, ahogy akartál, de mostantól fogva reggelenként jössz velem dolgozni. Jössz a műhelybe, s megtanulod a mesterséget!” És Jézus ment. Nem mondta Józsefnek hogy ne tréfálj, én Teremtőként látom azt, amit te ácsként faragsz, és ha akarnám, egyetlen kézmozdulat nélkül tökéletesebbre teremteném azt, amit te fűrészelsz, össze-csapolsz, összeácsolsz. – Jézus nem mondta ezt, hanem ta-nult. Szent Józseftől megtanulta az ácsmesterséget Názáret-ben. József pedig napról napra látta, hogy ez a gyermek nö-vekedik, gyarapszik Isten és az emberek előtti kedvességben és bölcsességben.

És amikor elérkezett József halálának ideje, megáldotta Jézust. Izrael hagyománya szerint ugyanis a haldokló családfő átadta az elsőszülött fiúnak az áldást, melyet Ábrahám kapott mint ígéretet. József a hitben tudta: „Én ugyan megáldom Jézust, mint fiamat, de tudom, hogy az áldás Ő maga. Ő az, akiben áldást nyer a föld minden népe.” És Jézus ezt az áldást is elfogadta. – József pedig boldogan halt meg, boldogabban, mint az agg Simeon, aki csak néhány percre tarthatta az ölében a kicsi Jézust, mégis fölujjongott: „Iste-nem! Én most már nyugodtan halok meg, elbocsáthatod a szolgálodat, mert látták a szemeim az üdvösséget!”

József ugyanezt így tudta imádkozni: „Istenem, most elbocsáthatod a Te szolgálodat, mert fölneveltem a világ Világosságát! Köszönöm, hogy szolgálhattam Őbenne Néked.”

És nyilván, amikor az Úr Jézus a kereszthalált követő órákban szállt az alvilágba és kézenfogta az ott reá

várakozó igazakat, elsőként Ádám kezét fogta meg, de második-ként minden biztonnyal Józsefét, s vitte magával őt a menny-országba.

Ma pedig az Egyház azért könyörög, hogy Szent József vegye oltalmába a dolgozó embert! Elsősorban a család-főket, az édesapákat, de minden dolgozó embert is. Hogy merjenek hittel élni! És munka közben jusson eszünkbe az, amit maga az Úr Krisztus mondott: „Bizony, mondom nektek, amit egynek a legkisebbek közül tesztek, nekem teszitek! Ha rosszul csináljátok, nekem csináljátok rosszul. Ha nem teszitek, nekem nem teszitek.”¹

Bármilyen munka legyen is az ember feladata – a főzéstől a tudományos kutatásig –, lehet azt Jézussal és Jézusért végezni: „Ezt a munkámat, Jézusom, most a Te világodban, a kedvedért, Neked, megpróbálom a legjobban megcsinálni. Akkor is, ha ez az egész tevékenység, maga az élet, a hit homályában folyik. Megpróbálom.”

Segítsen ebben nekünk Szent József! Segítsen, hogy bármilyen hivatást kaptunk is, végig tudjuk szolgálni az életünket az Úr Krisztus hitében és szeretetében. Amen.

¹vö. *Mt 25,40.45*

Május 2.

SZENT ATANÁZ püspök, egyházatya

Szentlecke *1Jn 5,1–12.*

Evangélium *Mt 10,16–24.*

Testvéreim! Amikor Szent Atanáz¹ 78 évesen meghalt, Krisztus után a 373. esztendő²t írták. Alexandriában halt meg, Egyiptomban. Az Egyháznak azt a részét, melynek ő a vezetője – Alexandria pátriárkája – volt, ma úgy nevezzük: a *kopt egyház*. Amikor Atanáz lehunyta a szemét, akkor már élt Nyugaton Jeromos² is, Ambrus³ is, Ágoston⁴ is. De Atanáz az első, aki megtapasztalta azt, hogy az Egyházban meg kell küzdeni az igazságért. Még az Egyházban is!

Atanáz a 18. éve körül járt, amikor fölszabadult az Egyház Nagy Konstantin rendelete alapján. Amikor tehát kamaszodik – úgy 12–14 éves, s már katolikus, keresztény, aki a püspök házában nevelkedik –, tudja, hogy semmi garancia nincs arra, hogy holnap vagy holnapután nem jön egy újabb császári rendelet, mely ismét megengedi és elrendeli a keresztények öldöklését. De ellenkező értelmű rendelet jött: szabad kereszténynek lenni.

Ugyanabban az Alexandriában, ahol ő nevelkedett, élt egy akkor már javakorabéli pap, Arius, aki főszereplője lett egy eretnekségnek, amiben megmutatkozott, hogy az Egy-

¹*Alexandria, 295 körül – †Alexandria, 373. május 2.

²lásd szeptember 30-án

³lásd december 7-én

⁴lásd augusztus 28-án

háznak a fő baja nem a kívülről támadó üldözés, hanem a belülről támadó tévedések.

Atanáz 40 éves korában megválasztották Alexandria püspökének. Öt alkalommal számúzték, mert nem volt hajlandó alkuba bocsátkozni sem Ariussal, sem a követőivel. Az alapvető kérdés igazában az volt, hogy beáll-e azok sorá-ba, akik az egész kereszténységet, meg mindazt, amit az Úr Krisztus ráhagyott Egyházára, a saját képükre és hasonlatos-ságukra formálják, vagy megpróbál ahhoz az igazsághoz formálódni, melyet az Úr Krisztus ránk hagyott. Ez ugyanis két külön világ, mely minden ellentétet alapvetően megha-tároz.

Atanáz életében világosan megmutatkozott: amikor kívülről az Egyházat már nem éri direkt bántás, akkor belül ez a két vonal nagyon komoly ütközeteket képes vívni egymással, amiből súlyos szakadások tudnak származni. És ez végigkíséri az Egyház életét. Mert olyan könnyűvé tud válni a kereszténység, ha a saját képemre meg hasonlatosságomra formálok, részben a tanítását, részben az abból fakadó erkölcsi követelményeket. Még meg is tapsolnak érte. De ragaszkodni ahhoz, amit az Úr Krisztus mondott, szeretni Őt úgy, ahogyan Ő a valóságban föltárta magát és a tanítását, ez küzdelembe kerül. Az embernek önmagával is meg kell harcolnia ezért – mert a saját gyarlóságunk nagyon megmutatkozik itt –, és másokkal, a másik oldallal is szembekerül, sőt elkezdik gyűlölni. Mert tanúja lesz annak, hogy úgy is lehet, amint Krisztus kérte. Az igazságot, az Ő igazságát be lehet fogadni csűrés-csavarás nélkül, „az igen igen, a nem nem”¹ parancsa szerint.

Mindehhez nekünk, magyaroknak nagyon közeli példa Mindszenty József bíboros, akinek a sorsa ugyanez volt.

¹Mt 5,37.

Ilyen Atanáz-típusú ember, szent volt ő. Nem is értjük. Ma sem értjük eléggé, s úgy tűnik, még aránylag hosszú időnek el kell telnie, hogy kivilágosodjék: ő nem egy dialógus-képtelen, megkövesedett elem, hanem érzőszívű ember volt, aki megismerte az igazságot, és azt nem volt hajlandó a saját képére és hasonlatosságára átformálni. Nem. Hanem próbált ő maga hozzáalakulni, és mindazokat, akiknek főpásztora volt, próbálta odaterelni az igazsághoz.

Imádkozzon értünk Szent Atanáz, hogy merjünk meghajolni az igazság előtt. Azután imádkozzon értünk, magyarokért, hogy megértsük és fölfedezzük, milyen ajándékot kaptunk a mennyországtól József érsekünkben, a bíborosban, Mindszenty atyában! Amen.

Május 3.

SZENT FÜLÖP ÉS A FIATALABB JAKAB apostolok

Szentlecke *IKor 15,1–8.*

Evangélium *Jn 14,6–14.*

Testvéreim! Ez a két apostol az ismeretlenebbek közé tartozik. Fülöpről annyit tudunk, amit itt az előbb hallottunk. Meg azt, hogy ő Betszaidából való volt és jól beszélt görögül. Ezért, amikor a görögök kezdtek az Úr Krisztus felé közeledni, Fülöpöt keresték meg: „Uram, látni akarjuk Jézust!” – Fülöp Hierapoliszban lett vértanú. Keresztre feszítették.

Jakab Jeruzsálem püspöke, akiről tudjuk, hogy Jézusnak unokatestvére. Mégpedig a Szűzanya oldaláról, ami azt je-

lenti: papi családból származott, ezért joga volt bemenni a szentélybe. Ugyanakkor apostol is.

A szentleckében hallott részlet az apostoli zsinat egyik nagy kérdésére utal: vajon aki pogány létére keresztény akar lenni és hisz Jézusban, annak vállalnia kell-e a mózesi törvényt? Azaz előbb zsidóvá kell-e lennie, hogy azután keresztény lehessen?

És Jakab látta – amint Péter is látta –, hogy nem kell a közbeeső fázis. Nem kell zsidóvá lenni. Hanem aki hisz – mert az Üdvözítő *az emberhez* jött –, bármilyen népnek a fia, az egyetlen kérdés számára: valóban hisz-e a Megfeszített Krisztusban? Ha hisz, akkor az Evangélium erkölcsét kezdje el élni. És legyen keresztény. Keresztelkedjék meg.

Azt is tudjuk, hogy Jakabot nagyon becsülték. A zsidók nevezték őt úgy: „az Igaz” – aki ellen semmi más vádat nem lehet fölhozni, csak azt, hogy Jézust hirdeti. A legendája szerint a főpapok keresték meg őt azzal: „Jakab! Neked ak-kora tekintélyed van! Állj ki a templomba, és mondd meg a népnek, hogy óriási tévedésben vannak a Jézusról hallott dolgok ügyében. Világosítsd föl az embereket! Megfizetünk érte!” – Jakab pedig fölállt, és újra hirdetni kezdte a megfeszített Krisztust. Erre letaszították a templom párkányáról.

Az apostolok ünnepei mindig arról beszélnek, hogy Jézusnak olyan nagy a hatalma és a szeretete az ember iránt, hogy emberekre, apostolokra merete bízni az evangéliumot. Jézus ugyanis tudta, hogy a Szentlélek erejével Ő meg tudja őrizni ezekben az emberekben és az utódaikban a hitet! Meg a szentségeket, meg az életet. Azt az életet, amit Ő hozott.

Az apostolünnepeken az Egyház mindig hálát ad ezért. Megköszöni Istennek, hogy adta az erőt az Egyháznak a hűséghez, megőrizni mindazt, amit az Úr adott, és megtenni mindazt, amit az Úr tőlünk elvár. Kérjük meg ezt a két szent

apostolt, hogy elsősorban a püspökeinket, az apostolutódokat, meg a pápát, Péter utódát, de mindegyikünket is vegyennek oltalmukba és segítsenek nekünk őrizni, amit az Úr adott. És segítsenek nekünk élni is belőle. Amen.

Május 4.

SZENT FLÓRIÁN
katona, vértanú

Szentlecke *2Tim 2,8–13.*
Evangélium *Mt 10,24–33.*

Testvéreim! Szent Flórián¹innen nem is olyan messze, talán olyan 300 kilométernyire, a Duna mentén, Linztól egy kicsit nyugatra élt és halt meg Krisztusért, 304-ben. Ez az utolsó nagy üldözés ideje volt.

Fiatal korában katona lett. Végigszolgált a császárt mint katona, de mint keresztény katona. És mint nem sokkal később Márton,² ő is megmutatta, hogy katonaként is lehet kereszténynek lenni. De még akkor mutatta ezt meg, amikor ez életveszéllyel járt. Azután kiöregedett a katonaságból, leszerelték, és akkor jön a 304. év, a vértanúságának éve.

Flórián önként jelentkezett a vértanúságra, nyíltan vállalva, hogy keresztény. Ez azért rendkívüli, mert a keresztény-üldözések három évszázada alatt nagyon világosan kiderült, hogy a vértanúság óriási kegyelem, amivel nem szabad játszani, nem szabad vakmerően provokálni. Az üldözések ide-jén nem szabad odamenni a bíróhoz azzal, hogy „én keresztény vagyok, vértanú akarok lenni, öljetek meg!” Mert vol-tak, akik ezt megkísérelték, de amikor a kínzásokra került a sor, hittagadók lettek.

Flóriánról pedig tudjuk, hogy egy alkalommal, amikor keresztények csoportjával találkozott, akiket kivégzésre vezettek – mondható, hogy szabályosan vadásztak a kereszté-

¹†Lorch (Felső-Ausztria), 304. május 4.

²lásd november 11-én

nyekre –, Flórián megállította a csoportot vezető katonát és azt mondta: „Fogjatok el engem! Én is keresztény vagyok, a többieket pedig hagyjátok elmenni békében! Nektek csak az a fontos, hogy legalább egy keresztényt oda tudjatok lökni az elé, aki titeket vadászni küldött. Hát itt vagyok én!”

Mert Flórián fölismerte a percet. Mint ahogyan Kolbe Szent Maximilián is,¹ nem is olyan régen, a 20. sz. közepén. Vannak ilyen helyzetek, amikor a kegyelem megérinti a lelket: ha akarsz, akkor most odaajándékozhatod az életedet. Önként.

És Flóriánnak megadatott ez a kegyelem. Állta a csúfolást, állta a kínzást, azután a végén követ kötöttek a nyakába és az Enns folyóba taszították, ott fulladt meg; s így lett a tűzvész meg az árvíz ellen oltalmazó szent. Nálunk is – falun is, városon is – hány de hány háznak a homlokzatán ott volt és ott van Szent Flórián szobra. Vagy a tereken. Hogy óvja azt a helyet, annak a népét, Krisztus híveit a tűztől. Vagy Nepomuki Szent János² párjaként hidakon is látjuk, hogy óvjon a víztől, az áradástól. Vajon a Tisza mentén, a hatalmas árvizek területein, ott vannak-e még a Flórián-szobrok?

A Szentatya, amikor az *Élet Evangéliumát*³ mondta nekünk, azt mondta: az élet óriási ajándék, és az embernek három kötelezettsége van vele kapcsolatosan: el kell fogadni, támogatni kell és el kell ajándékozni.

Ezt tették, ezt teszik a vértanúk egy drámai helyzetben, egyetlen pillanat alatt. Az összes többi embernek, de főként nekünk, keresztényeknek a mindennapos dolgaink azok a helyzet-sorozatok, amikor elhangzik a kérdés: odaadod az életedet? Odaadod a felebarátaidban az Úrnak? Odaadod? –

¹lásd augusztus 14-én

²lásd május 16-án

³*Evangélium vitae* enciklika, 1995.

Segítsen nekünk Szent Flórián, hogy fölismerjük ezeket a helyzeteket. Merjük vállalni azt a hosszantartó élet-odaadást, amit a mindennapok szolgálata jelent, merjük és tudjuk végigvinni. Amen.

Május 7.

BOLDOG GIZELLA
királyné, apáca

Szentlecke *Sir 26,1–8.13–14.16–18.*
Evangélium *Mt 7,21–29.*

Testvéreim! Ezekben a napokban nagyon meg kellene kérnünk Boldog Gizellát¹ és az összes magyar a szentet – az ő férjét, Szent István királyunkat,² a fiukat, Szent Imre herceget,³ Szent Gellértet⁴ és vértanútársait, azután Szent Margitot⁵, Jolánt⁶ és mindenkit, aki itt ezen a magyar földön vált szentté, zárva a sort Boldog Apor Vilmos vértanú püspökkel⁷ –, nagyon könyörögjenek értünk, hogy a következő napokban valami jó történjék.⁸

Ha azonban Gizella megkérdezné tőlünk: „Miért, mit akartok tulajdonképpen?” – akkor, ha őszinték vagyunk, el-

¹*980 körül – †Passau, 1059.

²lásd augusztus 20-án

³lásd november 5-én

⁴lásd szeptember 24-én

⁵lásd január 18-án

⁶lásd június 15-én

⁷lásd május 23-án

⁸1998 májusa a parlamenti választások ideje volt, mely a jobboldal győzelmét hozta.

kezdjük mondani neki, nekik, hogy mi szeretnénk nyugodtan, békében, biztonságban, problémátlanul, bajok nélkül, katolikus keresztényként élni ebben az országban.

S akkor Gizella is, a többiek is elmosolyodnak és azt mondják: ti a mennyországot szeretnétek élni a Földön. Azt hiszitek, hogy egy parlamenti választás meg tudja teremteni a mennyországot a Földön? Nem. – És mindegyikük elmondja, mennyi baj, mennyi gond, probléma, sikertelenség és szenvedés közepette éltek itt és értek szentekké.

Maga Gizella elmondja, ha kérdezzük, hogy 17–18 éves volt, amikor egy kolostorból ide került hozzánk, egy épp kereszténnyé váló ország királyának feleségeként. Gizella, aki megismerte és megszerette a bencés apácák életét – jóllehet az apátnő megmondta neki, hogy őt csupán nevelésre adták be a szülei, s egyszer majd férjhez kell mennie –, amikor a vőlegény megérkezett, Kelet felől, egy pogány világból, Gizella nyilván nem könnyű szívvel hagyta ott azt a kis mennyországot, ami számára az apácaélet volt. Bár abban is jelen volt minden emberi gyarlóság, Magyarországhoz képest mégiscsak maga a mennyország volt. És Gizella elhagyta azt a mennyországot, és eljött. És Szent István felesége, küzdőtársa, támasza, biztatója lett.

Mert vajon hányszor történhetett meg az, hogy a király, befejezve a napot, azzal a keserűséggel tért haza Gizellához: „Ennek semmi értelme!” – És akkor ő, a szent feleség először meghallgatta, csöndesen végighallgatta, majd biztatni kezdte, és elkezdtek együtt imádkozni. Ez nemcsak akkor történt meg, amikor István csatába ment Koppány ellen, ha-nem végig, végig azon a közel negyven éven át, amíg István király volt az országnak, Gizella pedig az ő társa, hitvese volt.

Nem tudjuk egész pontosan, hogy ez a királyi pár 3, 4 vagy 5 gyermekét temette-e el. Hármat vagy négyet csecse-

mőkorban, a legdrágábbat, Imrét közvetlenül a koronázás előtt. Akkor, amikor a király is, Gizella is azt hihették: mégiscsak volt értelme minden küzdelemnek, minden könnynek, imádságnak, mert Imre átvesz egy országot, amely immár keresztény! És egy vadászatról holtan hozták haza Imrét.

Ezzel Gizella kálváriájának még nincs vége. Mert 1038-ban eltemette a férjét, Szent Istvánt, s hamarosan hallania kellett: meg fogják fosztani királynéi jogaitól. Egyszer csak jött a hír: a pogányok fellázádtak, kiirtották a püspöki kart, Gellértet és a püspöktársait megölték. Gizellának menekülnie kellett, vissza a passau kolostorba, ahonnan elindult.

Micsoda fájdalmakat vihetett magával a szívében, látván, hogy ő odaadta az életét a családi életben a magyarokért, és amikor azok választanak, nekik megint a pogányság kell. Mert az a Vata-féle lázadás 1046-ban azt fejezte ki: nekünk nem kell a kereszténység.

Ezután eltelt 10 esztendő, Gizella magára vette a bencés apácák ruháját, s fogadalmat tett. A közösség pedig megválasztotta apátnőjének. Elmúlt 70 éves, amikor jöttek a hírek Magyarországból: Endre király újjászervezte a püspökségeket, újraalapította a kolostorokat, Magyarország mégis keresztény lesz. Mire Gizella lehunyta a szemét, megérett benne az isteni bölcsesség: itt a Földön nincs mennyország. Itt küzdelem van, bajok vannak, a türelemnek és a hitnek a nagy iskolája van. De aki állhatatos – őrzi a hitét és ragaszkodik Krisztushoz, dolgozik, cselekszik, amíg lehet, s amikor már nem lehet, akkor türelemmel szenved –, az megtermi a gyümölcsét, elveszi szenvedései jutalmát.

Minden szent, aki innen, e földi létből érkezett a mennyországba, ugyanezt mondja el. És ez hallatlan nagy vigasztalás, hiszen mindegyikünkre érvényes törvény.

De ezek a magyar szentek imádkozzanak értünk, hogy bármi történik most a választásokon, a hitünk megmaradjon. Tudjuk őrizni a türelmet, és tudjuk tenni és elszenvedni azt, amit nekünk kell megtennünk és elszenvednünk – nemcsak magunkért, hanem a testvéreinkért is, a hazánkért is –, hogy egyszer odajuthassunk, közéjük, a magyar szentek és Isten minden szentjei közé. Amen.

Május 16.

NEPOMUKI SZENT JÁNOS
áldozópap, vértanú

Szentlecke *1Pt 4,12–19*.
Evangélium *Jn 20,19–23*.

Testvéreim! Az az élet, amit a mi föltámadott Urunk mint Jó Pásztor ad nekünk, a szentségeken keresztül érkezik el egy-egy emberhez.

Így a bűnbánat szentségén keresztül is, mellyel a lélek megvallja az Úr Krisztus előtt: „Uram, én vétettem Ellened, és kérem a bocsánatodat!”

E szentséget a gyónási titok pecsétje védi. Ami a gyónásban elhangzik, senkire nem tartozik, csak arra a lélekre, aki gyónott, meg az Úr Krisztusra, akinek a nevében az Egyház papja hallgatja meg a gyónót, és az élete árán is köteles megőrizni a gyónásban hallottakat, a gyónási titkot. Amit a gyónásban hallott, azt soha, senkinek el nem mondhatja, ha az életébe kerül, akkor sem!

Ennek lett a vértanúja Nepomuki Szent János,¹ aki 600 éve, 1393-ban halt meg, ezen a napon. Furcsa módon – jóllehet akkor az 1400-as évekhez közeledik a történelem, s egy halom oklevél, irodalom van már mindenről! – róla nem maradt írott emlék. De Prágában, ahol megölték, a hívek megőrizték emlékét. Tudták és továbbadták, hogy ez a János a gyónási titokért halt meg.

Azután eltelt 300 esztendő, a történészek vitái egymást érték – lehet-e ez, vagy nem lehet ..., semmi írott emléke nincs ..., ugyan kérem... mesebeszéd az egész –, és akkor 1719-ben elindították János szenttéavatási eljárását. Ennek során fölnyitották a sírját, és a nyelve ott volt épen a koporsóban. Jelül annak, hogy ez a János tényleg a gyónási titok-nak, a titkot őrző hallgatásnak az áldozata lett.

Páduában volt egyetemista. Mint papságra készülő fiatal ember – és akkor írják az 1370-es éveket – nyilván jó párszor elzarándokolt Páduai Szent Antalnak² a sírjához. És magába szívtá a lelkületet, hogy az üdvösség mindennél fontosabb! És mindaz, amit az egyházjogban az Egyház tanít, s mindaz, amit a teológiában tanít – az üdvösségért van! És ezt semmiért eladni nem szabad! Nyilván hallotta, hogy a pápa még Avignonban van, Svéd Szent Brigittának³ a sikertelen kísérlete a hazahozatalára ott rezgett még a leve-gőben, de egyszer csak jön a híre, hogy egy Katalin⁴ nevű valakinek Sziénából sikerült! Hazavitte a pápát.

János hazatér Prágába, tele az Egyház megújulásának a reményével, lendületével meg a maga fiatal odaadásával, és egyszer csak jönnek a hírek, hogy ismét szakadás készülődik! Két pápa van! – És ez nagyon rossz hatással volt egész

¹*Pomuk, 1350. – †Prága, 1393. május 16.

²lásd június 13-án

³lásd július 23-án

⁴lásd április 29-én

Európára. Az Egyház tekintélye a világi uralkodók előtt megcsappant. A cseh király is – akit úgy hívnak akkor, hogy IV. Vencel – egyszerre fékevesztett ember lett. Azt mondják, közben alkoholista is lett, mindenesetre rendkívül szélsőséges, erőszakos, gátlástalan és ellentmondást nem tűrő uralkodást vezetett be. Közben pedig a szomszédban, az érsekségen ez a János először káplán, azután az érseknek a munkatársa, titkára, helynöke, kanonok lett. Prágában híre ment, hogy ezt a Jánost érdemes hallgatni, erre a papra érdemes odafigyelni! Ez nem veszekszik, nem vitatkozik – ez tanít! És egyszer csak a királynő fölkérte, hogy: „Légy a gyóntatóm!”

János addig mindenfajta királyi kíséret elől kitért, pedig a király maga mellé akarta venni mint főtanácsadót. Azt mondta: „János, én téged érsekké teszek, pápává nem tudlak tenni, de ami rang van, azt rád fogom ruházni.” – És János kitért. Következtesen. A királynőnek azonban a gyóntatója lett.

A hagyomány tudja, hogy egyszer csak ez a féktelen – és ha tényleg alkoholista volt, akkor az alkohol hatásától is gátlástanná lett – uralkodó elkezdte faggatni János papot. „Mondd meg nekem, mit gyónt a feleségem neked?!” – János persze hallgatott. Annak viszont már van történeti emléke is, hogy egyszer a királyi lakoma egyik étele kozmás lett. A király odaparancsolta a szakácsot, és azt mondta neki: „Te lekoz máltad az én vacsorámat, én pedig megégetlek téged!” – és máglyára küldte a szakácsot. Akkor János pap kihallgatást kért a királytól, és – mint előtte is, utána is a tör-ténelem folyamán nem egy nagy püspök – egyszerű papként számonkérte a királyt: „Felség, mit tettél!? Öltél! Egy ártatlan embert megöltél!” – Ettől a király végleg megdühödött: „Mit mondasz?! Nem elég, hogy nem vallod meg, mit gyónt neked a feleségem, még szemtelenkedsz is

velem!?” – Föl-jegyezték, hogy a kínzókamrában maga a király sajátkezűleg égette a fáklyával János oldalát: „Valld meg, mit gyónt a fe-leségem!” – azután félholtan beledobatta a Moldva folyóba.

A holttest azonban nem merült el. Csillagok jelezték és vették körül a helyet, ahol a víz tetején úszott a test.

1729-ben avatták őt szentté. Akkor ez a térség, Csehország, Ausztria, de főleg Magyarország éppen a török idők utáni nagy építési korszakban van. És Szent Flórián¹ a hidak egyik oldalán, Nepomuki Szent János a hidak másik oldalán – szinte mindenütt! És az akkoriban épült templomokban valamilyen formában – legtöbbször a keresztet magához ölelve – ez a János pap ott látható. Itt, ebben a templomban is, hátul, jobb oldalon, a legutolsó mellékoltár az övé.

Kérjük meg őt, vegye oltalmába elsősorban a gyóntatókat, hogy mindig észben tartsák, hogy a szentgyónás szentségében micsoda kincsünk van! Tudják őrizni a gyónási titkot! Meg imádkozzon mindazokért, akik az Egyház képviselőjében a hatalmasokkal kerülnek szembe, és most mindegy, hogy egyszerű hívőről van-e szó, vagy a római pápáról, teljesen mindegy, de amikor az Egyház képviselőjében valaki a hatalmasokkal kerül szembe, oltalmazza és bátorítsa őket a ma ünnepelt Nepomuki Szent János, hogy tudják észben tartani és el ne felejtsék, hogy az üdvösség, amit a szentségeken keresztül kapunk, nem eladó! Senkinek és semmiért nem eladó! Amen.

¹lásd május 4-én

Május 20.

SZIÉNAI SZENT BERNARDIN
ferences szerzetes, áldozópap

Szentlecke *2Kor 4,2–12.*

Evangelium *Mt 19,16–29.*

Testvéreim! Sziénai Szent Bernardin,¹ aki nagyjából 600 évvel ezelőtt élt, ennek a mai, egyesülésre törekvő Európának nagyon, de nagyon aktuális szentje. Van már Európának néhány védőszentje – Szent Benedek,² Cirill és Metód³ –, de ők olyan korban éltek, amikor a mai Európa még nem is létezett.

Amikor Bernardin él, akkor a mai Európának az országai nagyjából már megvannak. És Bernardin megtapasztalta és fölismerte, hogy az embereknek nem adatott más egységesítő elv – melyben egymásra tudnak találni, itt a földön normális életkörülményeket tudnak teremteni s az üdvösségükön tudnak munkálkodni –, nem adatott más név, csak Jézusé, aki az ember Üdvözítője. Aki el tudja venni az embertől azt, amitől mi, emberek nem tudunk egyik lenni – a bűnt.

Bernardin 5–6 éves gyermek, amikor árván maradt. Gazdagok voltak a szülei, nagy vagyont hagytak rá. Amikor iskoláit járta, a jogi karon egyetemistaként nyilván többször hallhatta a diáktársaitól: „De jó neked! Irigylünk. Te már majdnem nagykorú vagy, s neked nem kell kívánnod, hogy az öreg szüleid meghaljanak. Abban a pillanatban, amikor

¹*Massa (Sziéna mellett), 1380. – †Aquila, 1444. május 20.

²lásd július 11-én

³lásd február 14-én

nagykorú leszel, hatalmas vagyon fölött fogsz rendelkezni. De jó neked!”

Igen ám, csak amikor Bernardin már majdnem birtokba veszi az egész vagyonát, Sziénában – és egész Európában – járvány tör ki. Pestis. És ez a 20 éves lélek egyszer csak kezdi látni, hogy az embert egy máról holnapra érkező járvány mindenétől meg tudja fosztani; és hiába vagyon, hiába gazdagság, nincs az a tudás, nincs az a pénz, amelyik a pestis-ben megbetegedett embert meg tudná menteni. Akkor ezzel a világgal vigyázni kell!

Azután egyelőre a szíve annyit diktál neki: „Nekem nem szabad elmenekülnöm a fertőzött városból, hanem amit tudok, meg kell tennem! A betegekért. A haldoklókért.” És akkor még csupán egyetemista. Nem tud mást csinálni, mint megitatja a szomjazókat, ránéz a teljesen magukra hagyottakra, eltemeti a halottakat. És a barátainak kezdi mondani: „Látjátok ezt a nyomorúságot? Most nem menekülni kell, hanem segíteni!” – És hallgattak rá. Hallgattak rá a társai.

A járvány utolsó heteiben ő maga is megbetegedett. És akkor a halállal szembenézve hatalmas átfordító erővé vált a fölismerés benne: az életben nem azért kell vesződni, hogy a vagyont minél előbb megkaparintsam és gazdálkodjam. És amikor fölépült, eladta mindenét és elment ferencesnek.

Eltelt 20 esztendő, néha remete, néha rendi előljáró, de 20 év múlva elkezd prédikálni. És elkezdi hirdetni Itália északi felében – ahol ahány város, annyi állam, s ahány év, annyi kis polgárháború a városok között, sőt, városokon belül is –, hogy: „Emberek, vegyétek észre, hogy ezt a földi életet azért kaptuk, hogy megérkezzünk a mennyországba. És ha mi itt a földön háborúzunk, meg gyűlölködünk, meg állandóan gyilkoljuk egymást, be nem megyünk a mennyországba! Békéljetek meg egymással! Bocsássatok meg egymásnak! Segítsetek egymáson! Jézus ehhez megadja az

erőt! Ő adja a feloldozást a bűneink alól, Ő veszi ki a szívünkől az önző szeretetet, amitől nem tudunk egymással szót érteni.” – És rá hallgattak.

64 évesen halt meg, 1444-ben. Arra is figyelmeztetett, a kor más nagy szentjeivel együtt: „Emberek! Már csak azért is egységre kellene jutnunk, mert keletről jönnek a törökök!” A halála évében zajlik a várnai csata. A törökök tényleg megérkeztek Európába. Mégpedig győztesen.

Ajánljuk Szent Bernardin oltalmába elsősorban azokat, akiknek a feladata az egységes Európa megteremtése, szervezése, gondozása. Mert ha ez a most egységesülő Európa, ami felé mi annyi erőfeszítéssel törekszünk, ha ez gazdasági elvekre épül – nem lesz hosszú életű! Mert embereket össze-kötni csak a katolikus gondolkodás képes. Amelyiknek a nagy forrása az üdvözítő Jézus. Nélküle nem megy!

Imádkozzon értünk Szent Bernardin, hogy ezt a fölismérést, amit a katolikus Egyház hordoz és hirdet, meghallják mindazok, akiknek dolga az európai egység munkálása. Amen.

Május 22.

SZENT RITA
özvegy, apáca

Szentlecke *1Tim 5,3–10.*
Evangélium *Mt 13,44–52.*

Testvéreim! Szent Ritát¹ 1900-ban avatták szentté. Az Egyházban az emberileg lehetetlennek tűnő dolgok védőszentjeként vált ismertté. Azokban a templomokban, ahol különösen tisztelik őt, ma rózsát szentelnek. Kortársa volt a május 20-án ünnepelt Szent Bernardinnak. Majdnem földiek. Talán 80–100 kilométer van a szülőföldjük között. Rita hallhatta prédikálni Szent Bernardint.

1380-ban született, nagyon szegény családban, de egész fiatalon úgy érezte: „Én megtaláltam a szántóföldbe rejtett kincset. Én odaadok érte mindent!”² – Csak éppen a szülei nem engedték. A szülei úgy döntöttek: „Lányom, te nem ko-lostorba mégy, hanem férjhez! Férjhez méysz a falu egy jómódú, igen rossz természetű emberéhez.” És Rita életében kiderült, hogy ha valakinek a szívében ott van a fölismerés, hogy az életemnek a kincse az evangélium, s hajlandó mindent odaadni érte, a legképtelenebb kacskaringók után az a kincs az övé lesz; sőt nemcsak az övé, hanem rajta keresztül másoké is. Sokaké is. Olyanoké is lesz, akik egyébként hozzá nem jutottak volna.

Rita 18 éves házasságot élt végig, mégpedig olyan körülmények között, amire falun azt szokták mondani: ez nehéz dolog, ez egy nehéz házasság! Egy vadember, aki üti-veri a

¹*Roccaporena, Itália, 1381 körül – †Cascia, 1447. május 22.

²vö. *Mt 13,44*

feleségét, a hűtlenkedés részéről természetes, hol otthon van, hol nincs, hol verekszik, hol részegen hozzák haza, a legképtelenebb dolgokat csinálja... És Rita nem menekült el! Imádkozott, remélt, hitt, és gondozta a férjét, amikor holt-részegen hozták haza.

És 15 év után ez a vadember megszelídült. Megtalálta ő is az evangéliumnak, az Isten országának a kincsét. Csak ép-pen addigra annyi haragosa lett, hogy egyszer csak az egyik megölte.

És Rita két kicsi fiára – nem tudjuk, hány évesek – rámaradt a vérbosszú kötelessége. Rita pontosan tudta, hogy a szokásjog szerint először az elsőszülött, azután – ha az meghal – akkor a második fiú köteles egész életében keresni a lehetőséget, hogy a gyilkost megtalálja, s ha megtalálta, bosszút kell állnia. Meg kell ölnie a gyilkost.

És Rita tudta, hogy ez bűn. Akármit mond a helyi szokás-jog, ez bűn! A férje temetése után ezért elkezdett rimánkodni-va imádkozni: „Istenem! Mentsd meg a gyerekeimet a gyilkosságtól és a kárhózzattól!” Jön is egy járvány, s Rita eltemeti előbb az egyik, majd a másik gyermekét.

És akkor Rita elkezd zörgetni egy apácakolostor ajtaján: én most végre szeretném a szívem vágya szerint folytatni az életemet, apácaként. S akkor elkezdődött egy keresztút, amin rengeteg megaláztatásban volt része. Kezdve azon, hogy az első fogadtatás az volt: „Te?! 18 évi házasság után? Elvétetted a házszámot! Mit keresel te apácák között?! Neked nem kolostor kell.”

S évek múlva mégiscsak benn van a kolostorban, ami nagy csoda volt, hiszen ismételten elkergették. Az egyik reggel azonban ott találják benn, a nővérek között. Amikor az apátnő számon kéri: „Hogyan kerültél ide?!”, Rita csak

annyit mondott: „Engem az őrangyalom hozott be. Nem törtem föl zárat, de az őrangyalom behozott.”

Szerzetesi élete betegápolással, betegeskedéssel, meg sok-sok vezekléssel, valamint homlokán az Úr stigmájával telt el. Mert egyszer kérte az Urat: „Jézusom! Csak egy tövisnyit adj nekem a töviskoronádból!” – És megkapta.

Egyszer, amikor már halálos beteg, jönnek és meglátogatják a rokonai. Tél van, január, s megkérdezik, van-e valami kívánsága? Rita azt mondja, hozzanak neki egy rózsát a szülei sírjáról! – Azt hitték, félrebeszél. Januárban! – És az egyik rokon mégis elment, és másnap visszajött Ritához egy csodálatosan szép rózsaszállal. A sírról. Januárban.

Az Úr jelét adta annak, hogy Nála semmi sem lehetetlen. És aki megismeri Őt és megszereti Őt, és birtokolni akarja a mennyek országának a kincsét, nincs az a képtelen helyzet, amelyben meg ne kaphatná.

Kérjük meg Szent Ritát külön is arra, hogy vegye oltalmába a nehéz házasságban élő asszonyokat. Segítsen nekik kitartani, hinni, imádkozni azért a vad emberért, akitől, úgy érzik, mindenáron menekülni kellene. Ne meneküljenek el!

Nekünk pedig, valahányszor úgy tűnik, erőnket meghaladó feladataink, küzdelmeink, emberileg képtelen dolgaink vannak, segítsen Szent Rita hinni és kitartani. Bátran fogladjunk hozzá! Mert Ritának – akit a lehetetlenségek szent-jeként ismerünk – öröme, az Úr Krisztusnak pedig dicsősége, ha segíthet! Amen.

Május 23.

BOLDOG APOR VILMOS
püspök, vértanú

Szentlecke *Róm 8,31b–39.*

Evangélium *Jn 10,11–15.*

Testvéreim! Mit is mondott a Szentatya Fatimában? – Azt mondta, hogy a harmadik titok, amit a Szűzanya megmutatott a három pástorgyerekeknek, egy látomás volt, amiben ezek a gyerekek látták az Egyházat, amint a keresztútját járva megy a Golgota felé. Ezek a gyermekek azt látták, hogy a pápa meg a püspökök vezetésével papok, szerzetesek, hívők sokasága megy keresztjét hordozva a Golgota felé, miközben gyilkolják őket. Hívőket is, szerzeteseket, papokat, püspököket – seregével.

Boldog Vilmos püspök,¹ akire ma emlékezünk, egyike azoknak a püspököknek, akik ebben a látomásban meghaltak Krisztusért, a bárányokért. A mi Vilmos püspökünk is a szó szoros értelmében a bárányaiért halt meg. Nemcsak úgy, hogy dolgozott, fáradt és tanított, és közben elégett az élete, hanem a tulajdon testével védte azt a körülbelül kétszáz leányt, asszonyt, gyereket, akik hozzá menekültek, az ő házába menekültek Győrben. Mert híre ment, hogy az orosz katonák irgalmatlanok. A győztes jogán mindent pusztítanak. Ez a püspök pedig, nem gondolkodva, hogy életveszélynek teszi ki magát, próbálta védeni a védteleneket.

Az ő életében is láthatóvá válik az, hogy a vértanúság mindig csak megkoronáz egy hosszú, előző folyamatot. Amikor tőle először megkérdezte az Úr: „Vilmos, szeretsz

¹*Segesvár, 1892. február 29. – †Győr, 1945. április 2.

engem jobban, mint a többiek? – akkor írták az 1900-as évek első éveit. Ezerkilenszáznégyet-ötöt-tízet. – Vilmos igen-t mondott. És amikor harmad-, negyedéves seminarista Innsbruckban, kitört az első világháború. Az első papi szolgálatait egy kórházvonaton végzi, sebesültek, haldoklók, katonák között. 1918-ban még véget sem ért a háború, ami-kor plébános lesz Gyulán. 24 éves mindössze! – A nagy-váradí egyházmegyéhez tartozott, a püspöke őt nyugodtan helyezhette volna olyan faluba, mely a trianoni határok megvonásakor Romániába esik. És érdekes módon nem! Gyulára került, s amikor megvonták a trianoni határokat, ak-kor itt van Magyarországon. Itt maradt. S így vált lehetővé az, hogy 1941-ben, amikor másodszor hangzik el feléje a kérdés: „Vilmos, te, aki immár 23 éve plébános vagy, sze-retszen engem annyira, hogy püspök leszel? Elfogadod?” Így lett Győr megyéspüspöke.

Mindössze négy évre. Mert megint világháború zajlik, a második, amiről épeszű ember nem gondolta, hogy 30 esztendőnek sem kell eltelni hozzá.

És az Úr Vilmos püspököt megajándékozta azzal, hogy az áldozatot nagypénteken hozhatta meg. Mert amikor lelőtték, éppen nagypéntek napja volt.

Így él – és így vérzik az Egyház.

S mi, akikért ezek a vértanúk az életüket adták, ünnepeljük őket, azaz emlékezünk rájuk, hálát adunk értük az Úr-nak, és talán örömmel és boldogan, közösségben tudjuk magunkat velük.

Persze ez kettőt jelent: az egyik, hogy az áldozatából részesünk van, közösségben vagyunk vele, érdemei, a teljes élet, amit ő most már a mennyországban boldogan él, a miénk is.

De a vértanúkkal közösségben lenni azt is jelenti, hogy ugyanúgy, keresztet hordozva, mi is haladunk a Golgota felé. Mert a Szűzanya nem azt mondta Fatimában a kicsinyek-

nek: „Nézzétek, ez körülbelül húsz évig tart, s utána jön egy csodálatos virágzás...” – Hanem a Szűzanya megmutatta az Egyház állapotát és a jövőjét. Amiben egyébként az Egyház tanításában járatos ember számára nincs semmi újdonság, hiszen Szent János a Jelenések könyve írása közben ugyanezt látta.

Közösségben lenni a vértanúkkal, ezt a közösséget fölismerni és elvállalni! – ezt is jelenti. Hogy az ember egyszer csak fölismeri: „Igen, ha a katolikus Egyházban élek, ezt a keresztutat járom, és amilyen fokon élek, olyan fokon járom. A többiekkel együtt.”

Imádkozzon értünk ez a – már a mennycsországban boldogan élő – Vilmos vértanú püspökünk, hogy merjünk az Egyházban élni, s kapjuk meg azt az erőt, ami a saját áldozatunkhoz szükséges. Amen.

Május 24.

A BOLDOGSÁGOS SZŰZ MÁRIA a keresztények segítségére

Szentlecke *Jel 12,1–6.*
Evangélium *Lk 1,26–38.*

Testvéreim! Amióta az Egyház él, az apostoloktól kezdve tapasztalta, hogy a Boldogságos Szűz az „igen”-jével anyja lett mindazoknak, akik tanítványai az ő Fiának, a megváltó Jézusnak. Az apostolok tapasztalták elsőként, milyen jó a Szűzanya körül lenni. Milyen jó tőle tanácsot kérni. És ha baj van, hozzá menekülni, és kérni: Mária! Segíts! Szólj a te Fiának, el ne feledkezzen rólunk!

Ez a tapasztalat hullámszik végig a történelmen. Amikor VI. Pius, majd VII. Pius ül Péter székében és írják az 1780-as, 90-es, meg 1800-as éveket, akkor az Egyház nagyon megtapasztalta, hogy a világi hatalom mennyire szembe tud fordulni az Istennel. És ennek demonstrálásaként mennyire meg tudja szorongatni az Egyházat. Nemcsak úgy, hogy megalázza, hanem úgy is, hogy fizikailag is meggyötri.

VI. Pius, látván II. József, a mi királyunk sok-sok egyházellenes intézkedését, útrakelt, hogy tárgyaljanak. De II. József nem fogadta őt! Ott van a pápa Bécsben, ismételten küldi a nunciusát: „Felség! Tárgyaljunk!” – „Nem!” A következő pápa, VII. Pius pedig megtapasztalta, hogy Napóleon egyszer csak megbilincseli és fogolyként elviszi Rómából. – És ez a pápa, akit megbilincseltek, amikor kiszabadult, elrendelte ezt a mai ünnepet, hogy az Egyház évről évre köszönje meg a Szűzanyának a segítségét, és kérje az ő oltalmát.

Most, amikor a Szentatya Fatimában volt,¹ elmondta: „Eljöttem megint hálát adni Máriának. Megköszönni az ő segítségét! Azt is, amit nekem személy szerint nyújtott – mondja a pápa² –, és azt, amit az Egyháznak nyújtott eddig és nyújt ma is.”

A Szűzanyának van hatalma segíteni. Az ő anyasága nagyon komoly! Ő nem véti el! Ő nem teszi meg azt, amit a földi édesanyák meg tudnak tenni, hogy a szeretet kapcsán egyszer csak bűnpártolásba keverednek. Mert gyermeke – a kisfiam... a kislányom..., aki az enyém... – valamit elhibáztott, és az erkölcsi megítélésben a szülő, az édesanya megtéved. Ez az, amit a Szűzanya nem követ el! Akinek ő segít, annak először mindig azt mondja: „Tarts bűnbánatot!

¹2000. május 13.

²Az 1981. május 13-i merényletre gondolt. Megmenekülését a Szentatya a Szűzanyának tulajdonítja.

Térj meg! Kérj bocsánatot a te Istenedtől, az én Fiamtól, azután gyere. Én segítek rajtad.”

És segít. Úgy, ahogyan a Lorettói litániában mondjuk, ő a Keresztények Segítsége, a Bűnösök Oltalma, a Betegek Gyógyítója, a Szomorkodók Vigasztalója, a mindenkor segí-tő Szűzanya.

Ezért jó, ha az olyan imádságok, mint az *Oltalmad alá futunk*, meg a *Szűz Szülője Istennek*, meg a *Most segíts meg Mária*, ott vannak a lélek imádságos életében. Mert vannak – vagy ha még nem voltak, akkor jönnek – olyan pillanataink, amikor látnunk kell, hogy itt már ember nem segíthet! S milyen jó tudni, hogy most! – most oda lehet futni Máriához, elmondani neki: Most segíts meg, Mária! Most, amikor ember már nem segíthet. Mi hisszük és tudjuk, hogy a te erőd nem törik meg! Mert te a Fiad által, a te isteni Fiad által segítesz.

Köszönjük meg a Szűzanyának, a Keresztények Segítségének az oltalmát. Amit nekünk is, az Egyház egészének is nyújt. És bízunk benne! Amen.

Május 25.

SZENT VII. GERGELY PÁPA

Szentlecke *Ez 34,10–16.*
Evangélium *Mt 16,13–19.*

Testvéreim! A ma ünepelt szentről, VII. Gergely pápáról¹ általában Canossa jut az ember eszébe. Ő az a pápa, aki

¹*Soana, Itália, 1029 k. – †Salerno, 1085. május 25.

el tudta érní, hogy a császár elinduljon és bocsánatot kérjen tőle.

A 11. században él, 1029 körül születik. Akkor nálunk Szent István¹ a király, s Imre herceg² még él ezekben az években. Gergely Rómában születik, és nagyon egyszerű életnek indul az övé. Kicsi korában érzi: papnak kell lennem. És 8–10 évesen már papok körében van – manapság azt mondanák, hogy küsszeminarista –, mégpedig a lateráni bazilika kanonokjai körében, ott jár iskolába, és minden úgy látszott, hogy lateráni kanonokként fogja befejezni az életét. De kiderült, hogy Gergely nagyon jó adottságokkal rendelkező, okos, megbízható ember, akit diákonusként egyik pápa a másik után maga mellé vesz és követnek kezdi alkalmazni, mondván: Hildebrand, te megérted az Egyház helyzetét, érted, hogy a pápa mit akar, menj és intézd el! Akár a francia királynál, akár Lombardiában, akár Németországban.

Henrik a német császár akkor, amikor ezek a küldetései kezdődnek. Ez a Hildebrand pedig mindössze 25 éves, amikor 1054-ben megtörténik a keleti egyházszakadás. És ő érti, hogy ennek a szakadásnak az igazi oka az, hogy a bizánci császár nem tűri a független, szabad egyházat maga mellett. Pedig – addigra ő ezt már fölfogta – az Egyháznak szabadnak kell lennie a világi hatalommal szemben, szentnek kell lennie a tagjaiban, vagy legalábbis tisztának – és akkor az Egyház lehet katolikus. Ha a szabadsága vagy a tisztasága megsérül, oda a katolicitása. Ennek a történelmi bizonyosságát látta a keleti szakadásban.

De épp a küldetései során fölmérte, hogy mennyire nem értik ezt az emberek. Az egyháziak sem. S volt egy pillanat az életében, amikor úgy gondolta, kilép ebből az egésszből.

¹lásd augusztus 20-án

²lásd november 5-én

Fölvételét kérte Clunyben a bencésekhez. Abba a kolostorba, amelyik akkor a megújulásnak volt a nagy melegágya.

Három évet tölt ott mint bencés szerzetes, s jön a pápai parancs: Hildebrand! Jössz és folytatod azt a küldetés-sorozatot, amit rád bízta. Nyilván fájó szívvel, de Hildebrand ment.

Azután pápává választják. Ekkor 1073-at írnak, és kiderül, hogy a Keleten lejátszódott nagy konfliktus Nyugaton is készülődik. A császár, IV. Henrik¹ körülbelül olyan igényekkel lép föl, mint a bizánci császár Keleten. S elkezdődik a császár és Gergely pápa között a keserves küzdelem, aminek Canossa sajnos csak az egyik stációja volt. Mert Gergely már négy éve volt pápa. amikor 1077 januárjában találkoztak Canossa várában, és megbékéltek. De ez a béke nem tartott tovább, mint két hónap, s a pápa ismét kénytelen volt azt mondani a császárnak: „Felség, ha így viselkedsz, nem lehetsz az Egyháznak a tagja. Ki kell közönsítselek téged. Nem azért, mert haragszom rád, de így az Egyházban nem lehet intézkedni.”

Gergely elmondta az Egyház híveinek: „Gyermekeim, az Egyház most olyan időket él, mint Nagy Konstantin előtt. Üldözött. Mert a sátán nagyon jól tudja, hogy ha az Egyház szabad, szent és katolikus, akkor a krisztusi élet áradni tud a világban az emberek között. Ezért megpróbálja ezt a hármat a visszájára fordítani: szolgaságba taszítani az Egyházat, bemocskolni az egyháziakat, és szétszedni a katolicitást, elemeire bontani az Egyházat.

Gergely ezt nagyon pontosan látta.

És ez azóta nem változott. Az Egyház a mai világban is körülbelül ilyen helyzetben él. S ilyenkor az ember megsejti, hogy a pápáknak, mindegyiknek, a mainak is,

¹ IV. Henrik (ur. 1056–1106)

János Pálnak is micsoda küzdelmei és fájdalmai lehetnek, amikor látja ezt. És látja az értetlenséget, s hogy még az Egyházon belül is hányan nem fogják ezt föl!

Imádkozzon értünk ez a Szent Gergely pápa, hogy értsük az Egyház helyzetét. És nagyon vegye oltalmába a pápánkat, hogy azt a küzdelmet, ami az övé, végig tudja harcolni. Amen.

Május 26.

NÉRI SZENT FÜLÖP áldozópap, az oratoriánusok alapítója

Szentlecke *Fil 4,4–9.*
Evangelium *Mt 5,13–19.*

Testvéreim! A ma ünnepelt szent, Néri Szent Fülöp¹ Assisi Szent Ferenc²-típusú szent, csak 300 évvel később élt. Végigélte a 16. századot. És ő, az egyszerű kis fölszentelt pap – semmi méltóság, semmi rang, semmi nagy hivatal – Róma apostola lett.

A szentek között arról nevezetes, hogy ő a *nevető* szent, aki megszentelte a humort. És azokban az évtizedekben, amikor folyik a Trienti Zsinat meg zajlik a reformáció, ő szelíden, csöndesen odaélte Rómában az Egyház elé, hogy a Krisztus-tanítványságnak a legfontosabb része az alázat.

1515-ben született Firenzében, nagyon jómódú családban. Az apa jegyző, a felső körökben is járatos ember. Fülöp

¹*Firenze, 1515. július 21. – †Róma, 1595. május 26.

²lásd október 4-én

születése után rövidesen kiderült, hogy ezt a picit lehet szeretni! Azután ahogy cseperedik fölfelé, egyre inkább látszott, hogy okos, értelmes, rendkívül szorgalmas kisgyermek, s egyszer csak bejáratos lesz Firenzében a domonkosok Szent Márk kolostorába. Ez az a kolostor, amit Fra Angelico díszített a képeivel.

A kicsi Fülöpöt nagyon megszerették az atyák, ő pedig később öregkorában azt mondta: „Tudjátok, ami értelmes dolog bennem van, azt én ezeknek a domonkos atyáknak köszönhetem.” – Ott tanult írni-olvasni.

12 éves, amikor Nápolyból jön egy nagybácsi, és a papával meg a mamával megegyeznek, hogy mivel neki nincs gyereke, de van egy rendkívül jól menő üzlete (kereskedő, mégpedig nagykereskedő!), hadd vigye el magával ezt a gyereket! Megtanítom a kereskedelemre, és ráhagyom az üzletet. Milyen jó lesz ez az egész családnak! El is vitte magával Fülöpöt.

Ő el is kezdett tanulni, azzal a gondolattal, hogy jó, akkor én kereskedő leszek. De a szívében már ott moccan a régióta a gondolat: nekem vagy domonkosnak kell lennem, vagy nem tudom, minek, de valahogy az Úr Krisztus közelébe kell majd kerülnöm. És mire 15 éves, addigra világosan látja, hogy a kereskedelem nem neki való.

Azután az egyik reggel hűlt helyét találja a nagybácsi. A gyerek nincs sehol. A gyerek fogta magát, és minden nélkül, gyalog elindult Rómába. Ott eltelik 15 év, ami alatt Fülöp nem csavargó, nem betörő, hanem járja a templomokat, néha koldul, mert hát enni azért kell; és fölfedezte a katakombákat. S közben az imádságos, bűnbánó élet során az Úr Krisztus nagyon közel emelte magához.

36 évesen szentelték pappá, 1550-ben. És látja, hogy Róma, a pápa városa mennyire, mennyire nem keresztény! Amit a reformátorok mondanak az Egyház ellen, abban bi-

zony van igazság is! S akkor elkezd prédikálni, gyóntatni. Följegyezték róla, hogy néha 12–15 órát gyóntatott. Ebben két dolog csodálatos. Az egyik: honnan jött annyi gyónó? A másik: hogyan bírta ezt fizikailag? És bírta!

Nagyböjtökben elindult és naponta végigjárta a hét nagy római bazilikát. Vezeklésül. Bűnbánatból. S egyszer csak százak meg ezrek járták vele ugyanezt a kis zárandoklatot napról napra. És közben kiderült, hogy rendkívül közel van az Istenhez – és nagyon vidám lélek. A fiatalok körében az a hír járta, hogy a legjobb vicceket Rómában Fülöp atya tudja. Ugyanakkor a legnagyobb tudósok vonzódtak hozzá. S ami-kor vasárnap délutánonként a templom melletti teremben – ma azt mondanánk – tudományos előadásokat kezdett szer-vezni, meg muzsikáltatott azokkal a zenészekkel, akik hozzá jöttek, kiderült, hogy ez az ember nagyon művelt. Nagyon kulturált. A vicei nem egy humorista szellemi sziporkái, hanem az élet nagyon bölcs szemléléséből fakadó, szent hu-mor. Amikor kétszer-háromszor bíborossá akarta őt tenni a pápa, ezt is humorral utasította vissza és háritotta el magá-tól: „Bíborosi kalap? Mi az az örökkévalósághoz képest?! Nekem az örökkévalóság fontosabb, mint hogy rangjaim legyenek!”

Följegyezték róla, hogy ismételten elragadtatásba esett: miközben térdelve imádkozott, egyszer csak a kegyelem föl-emelte a földről a testét, és lebegett a szentélyben. Akik jön-nek a templomba, elképedve látják, mi történik, miközben a sekrestyés takarítja a szentélyt. Odarohannak hozzá: mi van itt tulajdonképpen? A sekrestyés pedig – mintha azt kérdez-ték volna tőle, hány óra van – csak annyit mond: „Semmi különös. Elragadtatásban van a Fülöp atya.”

Az Úr megőrizte benne az alázatot. Minden kegyelem, minden rendkívüli, apostoli eredmény ellenére és mellett. S ilyenkor el lehet gondolkodnunk azon, hogy az az öröm,

ami a föltámadott Krisztusból árad az Egyházban, mennyire fon-tos! És mennyire jó dolog az, ha valakinek a szívében – mint ételben a só – egy csöppnyi humor ott lakik. A saját kereszt-jét is jobban tudja viselni, a másikat, a felebarátot pedig adott esetben éppen ezzel tudja fölemelni: kicsit földeríti őt az esetleg nagyon fekete órájában.

Imádkozzon értünk ez a derűs szent, hogy a keresztünk hordozása közben el ne feledkezzünk arról, hogy az Úrban – a Föltámadott Úrban – nekünk örvendeznünk lehet és örven-deznünk is kell. Amen.

Május 27.

CANTERBURY SZENT ÁGOSTON püspök, Anglia apostola

Szentlecke *1Kor 1,18–25.*

Evangelium *Lk 5,1–11.*

Testvéreim! Canterbury Szent Ágoston¹ Rómában született. Kicsi korától úgy érezte, hogy neki kolostorban van a helye. Őt szereti az Úr, s ő szeretné maradéktalanul odaadni az életét az Úrnak. Egész fiatalon belépett Rómában a Szent András bencés kolostorba. Rendtársa és kolostorbeli társa az a Gergely, aki 590-ben pápa lett.² Nyilván fájó szívvel búcsúztak egymástól. Gergely úgy érezhette: „Én azt mondtam, hogy szeretem az Urat és föláldozom az életemet érte. De most, amikor el kell hagyni a kolostort és Péter székébe kerülök, most érzem, mi az, hogy elfogadják tőlem az ál-

¹*Róma, 550. – †Canterbury, 605. május 26.

²lásd szeptember 3-án

dozatot.” – Nem telik el öt év, és ugyanez az élménye van Ágostonnak, a ma ünnepelt szentnek is. Mert számára Gergely pápától jött a parancs: „Ágoston, te meg tizenegy társad induljatok el, és menjetek Britanniába. Misszióba.”

Ez a 12 ember elbúcsúzott a kolostortól, és elindultak. Abba a Britanniába, ami – az akkori ismeretek szerint – a vi-lág végének számított. S nemcsak az akkori ismeretek sze-rint, egészen Amerika fölfedezéséig az európai ember úgy élt, hogy ha elindulok Nyugat felé, akkor elérkezem Fran-ciaország partjaihoz, azután onnan egy ugrásra van még egy földdarab, s azután – vége a világnak. Ez az ugrás utáni földdarab Britannia, a világ vége, ahol pogány hódítók azt a kereszténységet, mely a 2. század óta ott élt, elpusztították.

Ágostonékat útközben figyelmeztették, hogy a vesztetek-be mentek, emberevők közé. Ágoston üzent is a pápának: „Szentatyám, nem volna jobb visszafordulni? Emberevők közé evangéliumot vinni... hát hogy van ez?” – De a pápa azt mondta: „Menjetek csak. Lehet, hogy ma, pillanatnyilag emberevők, de éppen az a dolgunk, hogy megtérítsük őket!” – Ágostonéknak sikerült. Pedig se könyv, se rádió, se tv, semmi. Csak a saját lényük, meg a szó. Az evangélium.

Ma Esztergomban püspökszentelés lesz. Az esztergomi egyházmegye új segédpüspököt kap, miután tegnap eltemet-ték Vilmos püspök urat¹. Az a Miklós pap, akit ma fölszen-telnek, 34 éve pap.² Már ismeri az Egyház életét. Imádkoz-zunk érte. Hiszen ennek az egyházmegyének lesz a segéd-püspöke, azaz jobbkeze az érsek úrnak. Sok-sok szolgálattal, sok-sok munkával. Erősítse meg őt a Szentlélek, hogy mer-jen hinni, merjen bízni abban, hogy

¹Dékány Vilmos (Kecskemét, Pest vm., 1925. március 24.–Esztergom, 2000. május 19.)

²Beer Miklós (Bp., 1943. jún. 1.–)

Krisztus – aki a csodálatos halfogásokra képessé teszi az apostolokat – ugyanaz ma is, mint akkor volt. És ugyanaz marad mindörökké. Imádkozzunk érte, hogy merje kivetni a hálót. És merjen jó emberhalász lenni. Amen.

Május 30.

A SZENT JOBB MEGTALÁLÁSA

Szentlecke *Tób 4,6–12.*

Evangelium *Lk 12,32–34.*

Testvéreim! A mi Urunk néha a szentek életéről és szentségéről – arról, hogy a mennyországban vannak – azzal ad tanúbizonyságot, hogy a testüknek egy-egy része nem porlad el. Így van ez Nepomuki Szent Jánossal,¹ akinek a nyelve maradt épen, vagy Avilai Nagy Szent Terézszel,² akinek a szíve maradt épen. És így van ez a mi szent királyunk, István esetében, akinek a jobbjá – a csuklótól a jobb keze – maradt épen.

Ma arra emlékezünk, hogy – amikor a szenttéavatása előtt fölnyitották a sírt,³ megdöbbenve tapasztalták, hogy ez a jobb kéz 45 év után szinte teljes épségben van. De amikor másnap oltárra akarták emelni az ereklyét, hűlt helyét találták. És egyszer csak kiderült, hogy az egyik erdélyi főúr nem bírta ellenállni a csábításnak (tulajdonképpen a tiszteletnek s annak, hogy ő fölismerte: itt tényleg isteni jelről van szó), s úgy gondolta, ezt az ereklyét elviszi magával: „Vigyázzon ránk ez a szent ott a keleti végeken, Erdélyben!”

Az ember mai fejjel azt várná, hogy erre csaptak egy nagy pert, s fölakasztották a tolvajt. Nem ez történt. Hanem az történt, hogy a király, Szent László⁴ meg az egyház vezetői úgy döntöttek: jó, maradjon ott a Szent Jobb, de alapít-

¹lásd május 16-án

²lásd október 15-én

³1083. augusztus 20-án, I. (Szent) László király intézkedése folytán

⁴lásd június 27-én

satok egy apátságot és építsetek templomot, és nagyon vigyázzatok erre az ereklyére! Vigyázzon ennek a Szent Jobbnak a birtokosa, Szent István király rátok is, ránk is, Magyarországra.

Ez a Szent Jobb az, amit néhány száz méterre innen, a Szent István-bazilikában őrzünk ma. Azzal azonban, hogy pont a jobb keze maradt meg Szent Istvánnak, az Úr tanít minket: „Nézzétek! Egy király, akinek az országban minden hatalom a kezében volt, mégpedig a jobb kezében volt, ez a király a közjót szolgálta. Szentként uralkodott. Ami másé volt, azt nem vette el. Ami pedig az övé volt, abból bőkezűen adakozott. Irgalmas volt. Alamizsnálkodott. Kövessétek őt.”

Úgy tűnik, a mai ember föl sem fogja, mit jelent alamizsnát adni. A mai ember, aki meg van örülve a piactól, aki a piac törvényei szerint él és észre sem veszi, hogy bálványt imád, képtelen meglátni maga mellett a nyomorúságot. Szent István észrevette. Följegyezték róla, hogy akin kellett és ahogyan kellett, segített. Nem üzleteket kötött, hanem uralkodott és jó volt.

Az emberi életnek nagy feladata ez, hogy – ki-ki, személy szerint – megtanuljunk uralkodni és jónak lenni. Uralkodni a bűnök fölött, és bőkezűen adni abból, amink van. Bármilyen kevés, ami a rendelkezésünkre áll. Segítsen nekünk ebben is Szent István. És oltalmazza népünket! Hogy legyen türelmünk, tudjunk jónak lenni. Tudjunk irgalmasak lenni, amikor nyomorúsággal találkozunk. Amen.